

YTTRANDE
DNR 243/21-1.9.
Datum 2022-02-16

Stiftelsen Tekniska museet om betänkande SOU 2021:77 Från Kris till kraft. Återstart för Kulturen (Ku2021/02071)

Stiftelsen Tekniska museet lämnar härmed synpunkter på betänkandet och dess förslag för att återstarta kulturen.

Tekniska museet är positivt till initiativet, kartläggningen och analysen av kulturens förutsättningar där även museernas situation lyfts fram. Vi, liksom flera remissinstanser inom museisektorn, efterfrågar fler konkreta långsiktiga åtgärdsförslag för sektorn. Vi konstaterar också att det för kulturmiljöområdet, som utredningen också skulle omfatta, saknas förslag.

Tekniska museets yttranden i detalj:

7.2 Vi är positiva till nationellt återstarts- och utvecklingsstöd för den grundläggande infrastrukturen och för digitalt tillgängliggörande.

7.2 Tekniska bedömer det som viktigt för sektorn att förstärkning görs för utveckling och återstart inom kultursamverkansmodellen.

7.2 Kulturcheckar som stimulansstöd ser vi som en intressant metod att prova i detta läge. Det är dock helt centralt att museer räknas in i detta. Museer saknas i uppräknningen om de inte ska antas ingå under bedömningen "utställningsverksamhet". Tekniska museet anser det viktigt att en utvärdering ingår i detta prov så att det går att spåra hur checkarna sprids, används, i vilken utsträckning och till vad.

7.3 Långsiktig förstärkning av kulturens ekonomiska förutsättningar.

Tekniska museet delar betänkandets bild av mångårig underfinansiering av hela kultursektorn. Betoningen i utredningen ligger på fria kulturutövare. Det är bra. Tekniska museet vill dock påminna om att museerna, vars ekonomi redan innan pandemin, var underfinansierad också har behov, och dessutom ofta är arbetsgivare till olika andra kulturutövare varför en satsning på museer ger synergieffekter. Tekniska museet ser därför positivt också på ökat utbyte mellan frilansande curatorer och utställningsarrangörer. Tekniska museet är också positivt till stärkt internationellt utbyte och samverkan.

7.6 Digitalisera kulturarvet, med arbetsmarknadsinsats, är enligt Tekniska museet för museisektorn den kanske enskilt viktigaste åtgärden och tillstyrker den starkt. Vi är mycket angelägna om att denna breda satsning kommer till stånd, både vad gäller de rent ekonomiska förstärkningarna och den del som handlar om en arbetsmarknadsinsats. Vi ser positivt på Riksantikvarieämbetet som huvudansvariga för organisering och genomförande. Vi noterar också att förslaget i utredningen har stora likheter med Centralmuseernas digitaliseringsvision vilket är bra.

Vi vill dock uttrycka en oro för att de tre år som utredningen föreslår är för kort – fem år är avsevärt bättre. Att första året används för att förbereda satsningen är bra. Det kommer krävas kvalificerad kompetens på museerna för att leda arbetet.

7.6 Tekniska museet är också stark förespråkare för att utveckla kulturlivets förutsättningar att producera och tillgängliggöra kultur digitalt.

7.8 Tillsammans med digitalisering är främjandet av förutsättningar för kultur i skolan mycket viktigt. Museer är en kompletterande utbildningsresurs till skolan. Skolbesöken har minskat ännu mer än allmänbesöken under pandemin. Det är viktigt att skolan och eventuellt Skolverket får ett direkt uppdrag att främja utbytet mellan skola och kultur. Skolverket bör enkelt kunna se hur museerna kan vara en hjälp i skolans kompensatoriska.

7.9 Bredda deltagandet och minska snedrekryteringen i kulturlivet. Analysera och kartlägg orsaker till ojämlikt deltagande.

7.10 Utred förutsättningarna för en kulturstiftelse. Tekniska museet ser mycket positivt på utökade möjligheter till finansiering. Det är bra med fler former för att finansiera kultur i Sverige. Det stärker sektorn och ökar museers självständighet.

Museerna och digitaliseringen

Tekniska museet stödjer det samlade remissvar Sveriges Museer gett efter konsultation av medlemmarna vilket ligger nära centralmuseernas vision där Tekniska museet ingår. Det innebär:

- storskalig och gemensam digitalisering
- att utreda förutsättningarna för en gemensam statlig infrastruktur för basdigitalisering
- en gemensam statlig infrastruktur för lagring och bevarande (e-arkiv)
- gemensamma standarder och att man skapar en gemensam kompetensplattform där kompetenshöjande insatser genomförs på alla nivåer (digitalt ledarskap, projektledning, beställarkompetens, hybridkompetens).

Utredningen och centralmuseernas vision drar åt samma håll.